

NEWSLETTER

 CEDH

POLSKIE
TOWARZYSTWO
HOMEOPATII
KLINICZNEJ

nr 8

Homeopatia i zaburzenia snu u dzieci i młodzieży

praktyka codzienna

Dr Olfa Harzallah Hellara, Monastir, Tunezja

W ciągu 30 lat pracy w szpitalach publicznych i 17 latach kierowania placówką medyczno-wychowawczą zauważyłem, że problem „zaburzeń snu” stanowi 10% moich konsultacji u osób dorosłych, natomiast u dzieci i młodzieży waha się od 30 do 50%.

1 WSTĘP

Chociaż dorośli rzadko zwracają uwagę na zaburzenia snu u samych siebie, to często jednak konsultują się oni w tej kwestii jako rodzice, szukając pomocy dla swojego dziecka.

Rzeczywiście jest tak, że jeśli zaburzenie snu nie będzie leczone, może mieć ono poważny wpływ na życie szkolne, społeczne i rodzinne młodego człowieka.

Chociaż istnieje dość bogaty i zróżnicowany arsenał środków służących do leczenia tych zaburzeń, to moim najlepszym sprzymierzeńcem w tym zakresie okazała się **homeopatia** - skuteczna, precyzyjna, nie prowadząca do uzależnienia i nie wywołująca skutków ubocznych.

2 CYKL SNU

U DZIECI

Tuż po urodzeniu głównym ich „zajęciem” jest sen. Dziecko śpi fazami trwającymi od 3 do 4 godzin przeplatany przerwami na jedzenie, przy czym schemat ten „nie uwzględnienia” rytmu dobowego.

Pomiędzy 3 a 9 miesiącem zegar biologiczny stopniowo się reguluje. W pierwszych miesiącach życia sen paradoksalny zajmuje aż 60% nocy (w porównaniu z 20–25% u dorosłych) i odgrywa kluczową rolę w rozwoju obwodów nerwowych.

Drzemka, składająca się głównie z głębokiego snu wolnofalowego, zawiera nikły procent snu paradoksalnego i może zaniknąć po 2 roku życia.

Pomiędzy 3 a 6 rokiem dziecko zasypia snem wolnofalowym, którego czas wydłuża się, tak że wieku 6 lat trwa już od 1 do 2 godzin. Sen paradoksalny przesuwa się znacznie w kierunku drugiej części nocy i stanowi, podobnie jak u dorosłych, od 20 do 24%, całkowitego czasu snu.

Każde dziecko budzi się w nocy kilka razy, a przebudzenia te trwają zazwyczaj parę minut. Jest to jak najbardziej normalne i o ile wszystko jest w porządku, dziecko zasypia ponownie bez konieczności interwencji ze strony rodziców. Jednak przejścia pomiędzy różnymi fazami snu

nie są jeszcze płynne i mogą powodować pewne zaburzenia. Dlatego właśnie w tym wieku często pojawiają się parasomnie.

- w miarę jak dziecko dorasta, okresy snu wolnofalowego upodabniają się do tych, z którymi mamy do czynienia u dorosłych.
- w wieku 12 lat nadal konieczne jest 10 godzin nocnego odpoczynku.

DLA PRZYPOMNIENIA

Jeśli chodzi o ogólny schemat, to to, co nazywamy snem, składa się z serii 3 do 6 cykli trwających od 60 do 120 minut każdy. Cykl taki to układ naprzemiennych faz snu wolnofalowego (przechodzącego od snu lekkiego do snu głębokiego) i snu paradoksalnego (REM), przy czym każdemu z nich odpowiada inna aktywność mózgu.

U młodzieży mózg wciąż się rozwija, a ciało rośnie. Choć zapotrzebowanie na sen utrzymuje się na poziomie około 9 godzin, obserwuje się wyraźne rozchwiania zegara biologicznego - głównie za sprawą niebieskiego światła emitowanego przez różnego typu monitory i ekrany. Późne wstawanie tylko pogłębia to rozchwianie i może wpływać na zachowanie nastolatka i jego zdolność uczenia się.

3 POSTĘPOWANIE HOMEOPATY

Powinno być precyzyjne i wielostronne. Wszystko zależy od powodu konsultacji, który może być pierwszym kluczem, dzięki któremu rozwiążemy zagadkę.

LECZENIE ETIOLOGICZNE: W JAKIM KIERUNKU?

W PIERWSZYCH MIESIĄCACH ŻYCIA dziecko ma niespokojny sen, trudności z zasypianiem lub często się przebudza. Staje się drażliwe i często płacze. W takim przypadku dopasowanie harmonogramu karmienia i przyjmowania **LYCOPODIUM CLAVATUM** oraz **NUX VOMICA** szybko rozwiązuje problem.

W OKRESIE ZĄBKOWANIA, dziecko staje się drażliwe, ponieważ odczuwa ból i może zasnąć tylko wtedy, kiedy jest kołysane: tutaj **CHAMOMILLA VULGARIS** stanowi dla rodziców nieocenione wsparcie.

ZABURZONY SEN może również wynikać z zatkanych nosów, przy czym można wskazać tu kilka etiologii. W kontekście chrapania i przerostu migdałków, **SILICEA**, **THUYA OCCIDENTALIS** i **BARYTA CARBONICA** stopniowo poprawiają nocne oddychanie.

Ponadto, nie należy pominąć wizyty u laryngologa i badania w kierunku wad rozwoju żuchwy, zwłaszcza jeśli podejrzewa się problem posturalny.

Jeśli dziecko dusi się zasypiając, należy brać pod uwagę zespół bezdechu sennego.

PRZYCZYNA KONSULTACJI MOŻE TAKŻE DOTYCZYĆ ZABURZEŃ ŻYWIENIA i łączyć się z otyłością; zaburzenia snu przybierają wtedy najczęściej postać nadmiernej senności. Po wykluczeniu niedoczynności tarczycy należy rozważyć wystąpienie bulimii kompensacyjnej. Tutaj przepisanie typu wrażliwego z **ANACARDIUM ORIENTALE** i **ANTIMONIUM CRUDUM** pomoże złagodzić dysfunkcję i wyregulować sen.

POMIJAJĄC WSZELKIE PRZYCZYNY ORGANICZNE, DZIECKO MOŻE DOŚWIADCZAĆ TRUDNOŚCI Z ZASYPIANIEM, parasomnii i koszmarów dlatego, aby uwolnić się od negatywnych emocji: zazdrości, poczucia separacji, frustracji czy niezadowolenia, jakich doświadczyło w ciągu dnia. Podczas konsultacji, w zależności od tego, czy dziecko jest zahamowane, czy agresywne i buntownicze, musimy dopasować odpowiednie leczenie etiologiczne. **IGNATIA AMARA** i **STAPHYSAGRIA** to główne leki przy zaburzeniach psychosomatycznych,

GELSEMIUM zaś jest wskazane w przypadku bezsenności spowodowanej lękiem przed nadchodzącymi wydarzeniami.

PODEJŚCIE OPARTE NA PODOBIEŃSTWIE ANATOMO - PATOFIZJOLOGICZNYM

Eksperyment opublikowany w 2011 roku^[1] pokazuje, że **GELSEMIUM** w potencjach 5 i 9 CH ma działanie uspokajające, przeciwłękowe i przeciwbólowe, ponieważ powoduje stymulację biosyntezy allopregnanolonu, który z kolei potencjalizuje allosteryczną modulację hamowania układu GABA-ergicznego.

Dla nastolatków doświadczających powtarzających się zaburzeń rytmu snu i czuwania, **COCCULUS INDICUS** jest dobrym lekiem podobieństwa i zaleca się jego stosowanie profilaktyczne.

PODEJŚCIE OPARTE O INDYWIDUALNĄ REAKCJĘ CHOREGO

Może pojawić się wiele problemów. Najczęstsze z nich to parasomnie, zwłaszcza przed ukończeniem 8 roku życia; w tym okresie dziecko intensywnie rozwija się poznawczo i wchłania mnóstwo informacji ze swojego otoczenia.

U dzieci w wieku szkolnym, w przypadku strachu przed ciemnością i nocnymi koszmarami, dość powszechne przypisywanie jest **STRAMONIUM**.

CINA z kolei znajduje codzienne zastosowanie

szczególnie u osób cierpiących na lunatyzm i zgrzytanie zębami, zwłaszcza w kontekście owsicy.

▼ **COCCULUS INDICUS** jest dobrym lekiem podobieństwa i zaleca się jego stosowanie profilaktyczne.

U nastolatków, u których senność znika zaraz po położeniu się do łóżka i którzy charakteryzują się nadwrażliwością oraz potrzebą odosobnienia, stosuje się **AMBRA GRISEA**.

Problemy ze snem mogą wystąpić w przypadku zaburzeń pamięci lub ogólnego osłabienia i wtedy podajemy **SELENIUM METALLICUM**.

Trudności z zasypianiem i częste przebudzenia około 3 nad ranem, zwłaszcza w okresach intensywnego przemęczenia (np. podczas egzaminów szkolnych), mogą wymagać zastosowania **NUX VOMICA** lub **ZINUM METALLICUM**, jeśli mamy dodatkowo do czynienia z zespołem niespokojnych nóg.

LECZENIE WSPÓŁISTNIEJĄCYCH ZABURZEŃ I/LUB OBJAWÓW WSPÓŁISTNIEJĄCYCH

Między zaburzeniami snu a współistniejącymi patologiami istnieje relacja dwukierunkowa, co powoduje trudności w odróżnieniu przyczyny od skutku.

EPILEPSJA

Wczesne poszukiwanie objawów epilepsji jest

kluczowe, szczególnie w pierwszych miesiącach życia, ponieważ rodzicom czasem łatwo je przeoczyć. Pomiędzy drgawkami ocznymi a absencjami, rodzina może przeoczyć zauważyć problemu neurologicznego. Choroba ta może być zwiastowana zaburzeniem snu, jak również powodować wczesne budzenie się, szczególnie w trakcie snu paradoksalnego.

ZABURZENIA ZWIĄZANE ZE SPEKTRUM AUTYZMU

Dziecko samostymuluje się poprzez swoje stereotypowe zachowanie (na przykład powtarzanie określonych ruchów lub dźwięków), często pojawia się wczesne przebudzenie około godziny 3-4 nad ranem.

Wtedy wybór spośród **ARSENICUM ALBUM**, **COFFEA CRUDA** lub **NUX VOMICA** zależy od rytmu maksymalnej inhibicji i godziny w której następuje przebudzenie.

ZABURZENIA UWAGI POŁĄCZONE Z HIPERAKTYWNOŚCIĄ (ADHD) LUB BEZ

Ten problem pojawia się nader często. Rodzice zgłaszają się do lekarza powodu niepokoju, drażliwości, trudności z koncentracją i utrzymywaniem uwagi lub bezpośrednio z powodu opóźnienia w nauce połączonego z zaburzeniami procesu uczenia się. W takich przypadkach lekarz powinien poszukiwać ukrytych zaburzeń snu.

W przypadku ADHD, kiedy zaburzenie jest związane z układem dopaminergicznym, **DOPAMINE** w wysokich rozcieńczeniach może pomóc w wyregulowaniu organizmu.

W przypadku koszmarów, pobudzenia i niestabilności psychomotorycznej należy rozważyć zastosowanie **TARENTULA HISPANA**, oraz **KALIUM BROMATUM** w przypadku lunatyizmu i/lub enurezy w kontekście akinezji.

W trakcie gry dziecko przejawia silne emocje, a czasem tremor z tachykardią.

UZALEŻNIENIE

W przypadku uzależnienia u dzieci i nastolatków - szczególnie od gier wideo - często pojawia bezsenność połączona z nadmierną aktywnością umysłową. W trakcie gry dziecko przejawia silne emocje, a czasem tremor z tachykardią. W takim przypadku możemy osiągnąć dobre rezultaty terapeutyczne stosując **COFFEA CRUDA**.

DEPRESJA

U dzieci i nastolatków depresja niejednokrotnie bywa „zamaskowana” i trudna do wykrycia, chociaż występuje ona dość często. Objawia się częstymi westchnieniami, drażliwością, zmiennym nastrojem, trudnościami z

zасыпianiem w nocy oraz hipersomnią za dnia. W tym wieku nieuzasadnione jest sięganie po leki przeciwlękowe czy antydepresanty, tym bardziej, że wiele badań^[2,3] wykazało terapeutyczne efekty homeopatii w leczeniu zaburzeń lękowych i dysfunkcji snu. Konieczne jest tu monitorowanie dziecka oraz określenie typu wrażliwego.

Czasami rozwiążą ten problem **SEPIA OFFICINALIS**, **IGNATIA AMARA** i **STPHYSAGRIA**.

(...) wiele badań wykazało terapeutyczne efekty homeopatii w leczeniu zaburzeń lękowych i dysfunkcji snu.

PODEJŚCIE OPARTE O TYP WRAŻLIWY

To podejście pozostaje najbezpieczniejsze, ponieważ jest w stanie zagwarantować skuteczną terapię oraz szybkie i trwałe efekty bez nawrotów.

Typ **PHOSPHORUS** jest tym, u którego zaburzenia snu są najczęstsze - począwszy od

głodnych niemowląt płaczących w nocy, po dzieci bojące się samotności, zmięzchu, burzy, choroby lub śmierci. W okresie dorastania **PHOSPHORUS** jest niezwykle niestabilny, a także łatwo męczy się zarówno fizycznie jak i emocjonalnie.

Równie często na konsultacje trafia dziecko typu **SILICEA**; jest nerwowe, niespokojne, śniąc mu się potwory, budzi się ze snu z przerażenia, cierpi na lunozyzm i moczenie nocne.

Ze względu na samotnicze usposobienie i zamknięcie w sobie dzieci i nastolatków typu **SEPIA OFFICINALIS** ich rodzice często nawet nie zdają sobie sprawy z ich problemów ze snem. Nasza recepta oparta o typ wrażliwy pomoże taki dzieciom złagodzić skłonności depresyjne i zmniejszy ciężar, jaki niosą.

Problemy są mniej dokuczliwe u dzieci typu **NATRUM MURIATICUM**, które nigdy nie mają dość snu, oraz u dzieci typu **PULASTILLA**, które nie chcą opuszczać sypialni rodziców.

Natomiast w przypadku dzieci typu **HYOSCYAMUS NIGER** i **LACHESIS MUTUS**, ich zachowanie i krzyki w czasie snu często skłaniają rodziców do wizyty u lekarza.

PODEJŚCIE OPARTE O PRZEWLEKŁY SPOSÓB REAGOWANIA

Sposób reagowania zmienia się w zależności od okresu życia i kontekstu.

W przypadku niemowląt w pierwszych miesiącach życia potrzebna bywa **CALCAREA CARBONICA**, jeśli wprowadzenie sztucznego

---

mleka powoduje kolki i zaburzenia snu. Natomiast **CALCAREA PHOSPHORICA** jest wskazana dla dzieci szczupłych, wrażliwych i łatwo męczących się, których sen jest bardzo złej jakości. Lunatyzm i nocne lęki mogą utrzymywać się tutaj aż do okresu nastoletniego.

MEDORRHINUM pozostaje częstym lekiem dla pacjentów cierpiących na nadpobudliwość psychoruchową, niepokój, trudności w szkole, nieprawidłowy rytm zasypiania i sen w pozycji czworaczek.

---

4 WNIOSKI

Opieka nad zaburzeniami snu powinna być kompleksowa i wielodyscyplinarna. Rodzina odgrywa kluczową rolę w budowaniu zdolności poznawczych i odruchów moralnych u dzieci, tworząc harmonijne środowisko psychoedukacyjne. Jeśli chodzi o lekarza, musi on postawić diagnozę zaburzenia i wykluczyć wszelkie przyczyny organiczne. W kontekście terapii, po udzieleniu konsultacji, homeopatia pozostaje najlepszą opcją, która uwzględni potrzeby i warunki wszystkich naszych pacjentów.

BIBLIOGRAFIA

1. CHRISTINE VENARD, NAOUAL BOUJEDAINI, AYIKOE GUY MENSAH-NYAGAN and CHRISTINE PATTE-MENSAH, *Evidence- Based Complementary and Alternative Medicine*, Volume 2011, Article ID 407617, 10 pages
doi:10.1093/ecam/nep083 *Comparative Analysis of Gelsemine and Gelsemium sempervirens Activity on Neurosteroid Allopregnanolone Formation in the Spinal Cord and Limbic System.*
2. GRIMALDI-BENSOUDA L., ABENHAIM L., MASSOL J., GUILLEMOT D., AVOUAC B., DURU G., LERT F., MAGNIER A. M., ROSSIGNOL M., ROUILLON F., BEGAUD B., for the EPI3-LA- SER Group. *Utilization of psychotropic drugs by patients consulting for sleeping disorders in homeopathic and conventional primary care settings: the EPI3 cohort study*, *Homeopathy* 2015;104(3):170-5.
3. HARRISON C. C. AND AL., *The effect of a homeopathic complex on psychophysiological onset insomnia in males: a randomized pilot study*, *Altern Ther Health Med* 2013; 19(5):38

NAWRACAJĄCE INFEKCJE DROŹDŹAKOWE POCHWY

Anne Sophie Huart, położna, Obernai (Bas-Rhin)

PRZYPADEK KLINICZNY: MARIA

Maria, lat 18. Od sześciu miesięcy przychodzi na konsultację z powodu nawracających drożdżaków pochwy (nowy ukochany, którego BARDZO kocha)

WYWIAD

GINEKOLOGIA

Pierwsza miesiączka w wieku 15 lat
Pigułki antykoncepcyjne (Leeloo®) od 3 lat
Wydzielina z pochwy, nasilająca się od 21. dnia cyklu
Intensywny świąd, ustępujący po zimnym prysznicu
Nie wykonano wywiadu, przepisane globulki monazol przez lekarza rodzinnego

DERMATOLOGIA

Trądzik na plecach

NEUROLOGIA

Migreny ustąpiły po fizjoterapii (sztywność karku)

UKŁAD KRAŻENIA

Zimne dłonie i stopy

UKŁAD TRAWIENNY

Preferuje słodkie przekąski
Nigdy nie odczuwa pragnienia
Zmienny pasaż jelitowy

ZACHOWANIE PSYCHO-BEHAWIORALNE

Bliska więź z matką
Bliska więź z chłopakiem, boi się że ją zostawi!
Dużo trenuje (jogging 3 - 4 razy w tygodniu)
Dość powściągliwa, łatwo się rumieni, gdy musi przemawiać publicznie, potrzebuje ciągłych zapewnień

BADANIE KLINICZNE

Wzrost: 1,62m

Waga : 58 Kg

Ciśnienie tętnicze : 110/70

Obrzęk sromu, wydzielina przypomina zsiadłe mleko

PROPONOWANE LECZENIE

Folliculinum 15 CH : 1 dawka z ostatnią tabletką antykoncepcyjną

Pulsatilla 15 CH : 5 gr rano i wieczorem

Monilia albicans 15 CH : 1 doza na tydzień

Helonias dioica 9 CH : 5 gr rano i wieczorem ESA

Apis mellifica 15 CH : 5 gr w momencie kiedy odczuwa ból ESA

Endhometrol : 1 globulka przed snem 3 wieczory z rzędu i 1 globulka tygodniowo przez 3 tygodnie

Brak nawrotu choroby podczas konsultacji kontrolnej po miesiącu.

Leczenie kontynuowano przez 3 miesiące.